

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. An contractui emptionis, & venditionis adjici possit pactum retrovendendi, velredimendi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

vel pater tuis minoris distraxerit, humanum est, ut, vel precium te restituentem emporibus, fundam venundatam recipias, auctoritate iudicis intercedente; vel, si Emptor elegerit, quod deest iusto pretio, recipias; minus autem pretium esse videtur, si nec dimidia pars veri pretii soluta sit. Dispositio huius legis, esto non faciat mentionem Emptoris, communi Doctorum sensu etiam ad illum extenditur; cum æquè inhumanum sit, ut tantam laesionem toleret emptor, ac ut Venditor, & aliunde, inter utrumque spectanda sit æqualitas. Cum autem hæc læsio fieri possit tripliciter, nimirum ex dolo antecedente, seu dante causam contractui, 2. ex dolo incidente. 3. si ex mero errore, in æstimatione pretii, qualiter tunc læsus iuvari possit, & debebat? deduci potest ex dictis.

ARTICULUS IV.

An contractui emptionis, & venditionis adjici possit pactum retrovendendi, vel redimendi?

1489 Hoc pactum adjici potest vel in favorem Emptoris (ut reddita recepta recipiat idem pretium, quo eam emit) vel Venditoris, ut recipiat rem, reddito pretio, quo vendidit; vel in favorem utriusque. Circa istam questionem movetur 1. aliquid in c. ad nostram s. h. t. ubi videtur tale pactum improbari. Nam cum R. Laicus, à quodam M. mutuum acquirere, sive recipere vellet; Creditor, ne per canonem, contra Usurarios editum, deinceps posset conveniri, ab eodem domos, & olivas recepit titulo emptionis (etsi reverà contractus esset Usurarius) quia Creditor debitori promisit, quòd, quandoque à septennio usque ad novennium daret 40. uncias tarenorum (quæ vix dimidiam iusti pretii partem continebant) domos ei restitueret, & olivas: Pontifex fraude, & dolo (qui nemini patrocinari debet) intellecto, mandat, si res ita se habet, instrumento venditionis in fraudem dicti canonis, contra usurarios confecto, non obstante, prædictum M. ad restituendas domos, & oli-

Tom. III.

vas, hæredi defuncti debitoris, per poenam, Concil. Lateran. contra Usurarios, promulgatam, compelli.

Econtra videtur favere Clementina 1490
1. h. t. inter communes, huius hic est casus apud Wagnereck in eandem: Clerus, Nobiles, ac incolæ Civitatis, & Diocesis Wratislaviensis Pontifici proposuerunt. 1. quòd à centum annis citra, & supra, per tempus immemorabile, in eadem civitate, ac Diocesi & partibus vicinis, consuetudo rationabilis, & præscripta, introducta fuerit, ut Principes, Barones, milites, pro utilitate, aut necessitate sua, personæ Ecclesiasticæ, aut seculari; collegio autem alicui, aut communitati super bonis suis, & dominiis, vendere solerent annuos census, unius, vel plurium marcarum, aut grossorum monetae consuetæ, per decem, undecim; aut quatuordecim, aut plus, vel minus, secundum temporis qualitatem, prout inter se convenerant.

2. Quòd Venditori ejusmodi, summa 1491 in pecunia numerata solvi consueverit, bonis in ipso contractu expressis, pro tali censu in perpetuum obligatis. 3. quòd semper venditoribus in eodem contractu data fuerit facultas, ut ipsorum consensu in toto, vel in parte, pro eadem summa pecuniæ, quam ab Emptoribus receperunt, quandoque vellent, liberè possent contractum extinguere, & rem redimere; 4. quòd ad ejusmodi extinctionem venditores inviti nequaquam per emptores adstringi valerent, etiam ipsis possessionibus, & bonis obligatis, penitus interemptis, aut destructis; 5. huiusmodi contractum emptionis, & venditionis censuum per Episcopos Wratislavienses, & Dominos temporales, tanquam licitum, & communi utilitati deservientem, sæpius confirmatum, pariter & approbatum; 6. sub ejusmodi censibus, plurima beneficia, & officia Ecclesiastica, collegia Canonicatus, præbendas, digni &c. de expresso consensu Dominorum temporalium erecta, dotata, & fundata esse.

7. Venditores eorundem censuum 1492 nunquam poenis Ecclesiasticis, quibus sponte se submiserunt, ad solutionem compulsos fuisse; nunc tamen nonnul-

Y y los

los ex emptoribus contradicere, & solutionem censuum recusare, prætendentes ejusmodi contractus esse Usurarios, & illicitos. Quare, cum pro parte dictæ Civitatis, & Diocesis humiliter fuisset supplicatum, ut (*an hujusmodi contractus essent liciti, vel illiciti?*) Sedes Apostolica declararet, & aliàs de præmissis opportunè provideret, Pontifex, re diligenter examinata, præfatos contractus licitos, & juri communi conformes, ac censuum venditores ad illorum solutionem (remoto conductionis obstaculo) obligari, auctoritate Apostolicâ præsentis constitutionis declarat.

1493 Ex his juribus deducitur 1. venditionem cum pacto relucendi, seu redimendi rem venditam, reddito Emptori pretio, in gratiam venditoris, adjecto, si ve constituto certo termino (v. g. post duos, 6. vel 8. aut plures annos) validam, & licitam esse, modò res vendita in tali casu minori pretio vendatur, quam valeret, si secluso tali pacto, quo gravatur Emptor, id, quod confirmatur ex L. 1. C. de pactis in Emptore ibi: *Si ea lege prædium vendidisti, ut, nisi intra certum tempus pretium fuisset exsolutum, emptrix arrhas perderet, & dominium ad te perlineret, fides contractus servanda est.* Dixi: *Si vendatur minori pretio*; nam ratione oneris impositi in favorem Venditoris (cum ex eo gravetur Emptor) res minoris valet, quam si venderetur eo secluso. In quanto autem decreseat, in hoc casu valor rei? diversificant Doctores; nam aliqui censent, pretium justè posse diminui usque ad tertiam partem; ut, si v. g. res, *absolutè vendita*, valeat 30. florenos, cum tali pacto valeat 10. Aliqui usque ad quartam partem, ita, ut res, quæ valet secundum se 20. flor. si cum tali pacto vendatur, valeat solum 5. Azor l. 8. c. 12. q. 3. Alii denique dicunt, id esse prudentis arbitrio, si ve Judicis officio æstimandum, & definiendum, spectatis circumstantiis, nempe expensis in rem faciendis, longitudine, & brevitate temporis, & cujusque regionis consuetudine, Covarr. l. 3. resol. c. 10. n. 1.

1494 Hinc deducitur 2. idem pactum esse validum, & licitum, si adjectum sit in favorem emptoris, modò tunc augeatur

pretium secundum æstimationem, quam subit venditor recipiendi rem emptam, & reddendi pretium; sic Lessius lib. 2. c. 21. n. 117. & alii. Nam venditio cum tali pacto nullum vitium continet; cum pretium ponatur æquale, adeoque justum, nempe tantum, quanti valet res vendita sub tali onere; id quod etiam dicendum in casu, quo pactum cedit in favorem utriusque, servata pariter justitia pretii cum re vendita, non secundum se, sed prout augefcit, vel minuitur ex adjectione talis pacti, cuilibet eorum onerosi.

Ad id, quod opponi posset ex c. ad ¹⁴⁹⁵ nostram, relato superius n. 1489. Resp. contractum illum fuisse reprobatum propterea, quod non esset *in re* venditio, sed tantum palliata, seu simulata; rimirum, ut cum per decretum Concilii Lateranensis non liceret mutuum adjecto pignore, unde plus de fructibus reciperetur, quam citra vitium usura posset, simulatè venderetur cum jure revolutionis, quod utique illicitum est, continens in re usuram certam; si enim verè intercessisset venditio cum pacto relucendi, Emptor *ex re sua* percepisset fructus; si autem vitæas illas, & olivas non verè emit ultra sortem, & censum, cæteroque in mutuo licitum, percipiendi fructus *ex re aliena*, quam habet in securitatem recipiendæ fortis, excessu in sortem non computato, manifestè contractus usurarius foret; atque adeo merito reprobandus.

ARTICULUS V.

De rescissione, seu dissolutione emptionis, & venditionis.

Cum variis modis fieri possit, quod contractus emptionis, & venditionis rescindatur (puta mutuo contrahentium consensu, ex additione in diem, ex lege commissoria, pacto relucitionis, latione, ultra dimidium, retractu, &c.) de singulis aliquid hoc loco dicendum erit.

§. I. De